

مرکز آموزش علمی کاربردی فرهنگ و هنر واحد ۳۴
پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی گرافیک
گرایش: تصویرسازی

عنوان:

بررسی نقوش گرافیکی روی پارچه در ایران
با اشاره به دوره صفویه

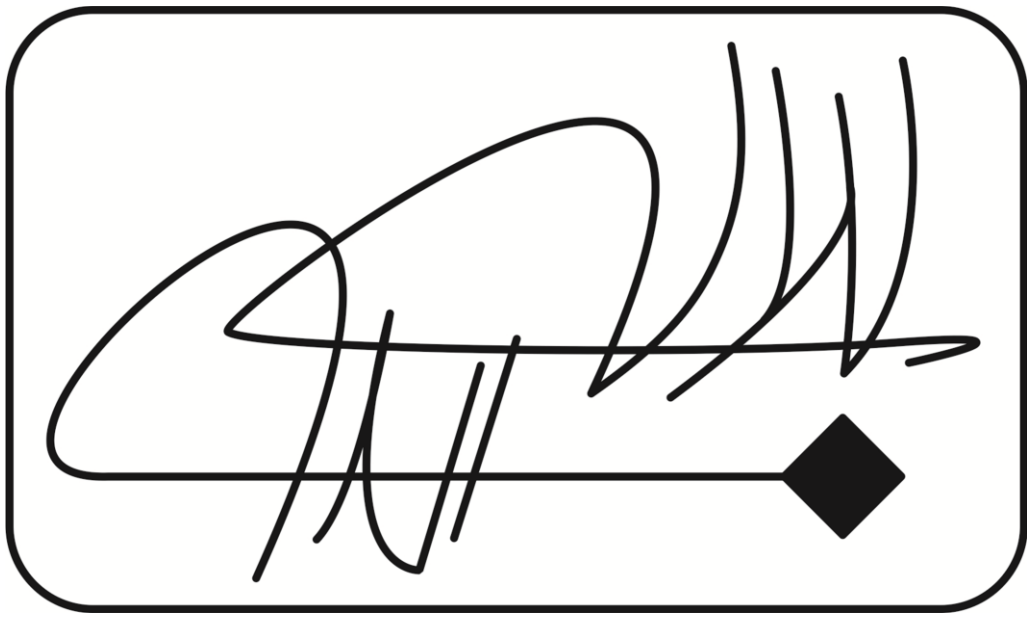
استاد راهنما:

خانم شهره شرفی قمصری

پژوهشگر:

لیلا اسفندیاری

زمستان ۱۳۹۲

با تقدیر و تشکر شایسته از اساتید بزرگوارم بویژه استاد راهنما،
سرکار خانم شرفی عزیز که صبورانه و بی دریغ در طی این مسیر
راهنما و راهگشای من بودند .

سپاس بیکران بر همدلی ، همراهی و همگامی خانواده عزیز و
دلسوزم که آرامش، بزرگترین ارمان حضور آنهاست.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱ - چکیده

۲ - مقدمه

فصل اول : کلیات

۴ - بیان مسئله

۵ - سابقه و پیشینه پژوهش

۷ - اهداف پژوهش

۷ - روش پژوهش

۷ - فرضیه ها و سوالات پژوهشی

فصل دوم : تاریخچه نقوش پارچه در ایران از باستان تا دوره صفویه

۹ - دوره باستان

۱۰ - دوره هخامنشی

۱۲ - دوره اشکانی

۱۲ - دوره ساسانیان

۱۳ - آغاز دوره اسلامی

۱۵ - دوره آل بویه

۱۵ - دوره سلجوقی

۱۶ - دوره مغول

۱۸ - دوره تیموری

۲۱ - دوره صفویه

فصل سوم : سبک شناسی طراح پارچه در دوره صفویه و آشنایی با هنرمندان

موثر در هنر پارچه بافی آن دوره

۳۰	- دوره اول :
۳۰	- غیاث الدین یزدی
۳۷	- استاد عبدالله
۳۹	- استاد حسین
۳۹	- معزالدین
۴۰	- استاد محمدخان
۴۱	- استاد علی
۴۳	- استاد عبدالاسماعیل کاشانی
۴۴	- استاد معین
۴۵	- دوره دوم :
۴۵	- سلطان محمد
۴۶	- میرنقاش
۴۷	- میر سید علی
۴۸	- محمدی
۴۹	- رضا عباسی
۵۰	- شفیع عباسی

فصل چهارم : مفاهیم نماد و نقوش در ایران

۵۳	- مفاهیم کلی :
----	----------------

۵۳	۱. پرنندگان
۵۴	۲. جانوران
۵۵	۳. جانوران افسانه ای
۵۸	۴. گیاهان
۶۰	۵. علائم و اشکال طبیعی

- مفاهیم نقوش گرافیکی در پارچه های دوره صفویه:

۶۲	الف) تعریف طرح و نقش
۶۲	ب) انواع نقوش نمادین و انواع طرحها
۶۲	۱. طرح های حماسی، تخیلی
۶۳	۲. طرح های مذهبی
۶۴	۳. طرح های عرفانی
۶۵	۴. طرح های هندسی

ج) مفاهیم نمادین در انواع نقوش و طرحهای پارچه های صفویه

۶۷	- نقوش گیاهی:
۶۸	۱. اسلیمی و ختایی
۶۸	۲. بوته خار
۶۹	۳. گل ها
۷۰	۴. برگ
۷۰	۵. گلدان
۷۱	۶. درخت
۷۵	- نقوش حیوانی:

صفحه

عنوان

۷۶	۱. شیر
۷۶	۲. مار
۷۶	۳. بز کوهی
۷۷	۴. ماهی
۷۸	۵. یوزپلنگ، گربه وحشی و زاغ

- نتیجه گیری

- جدول تصاویر

- منابع

۷۹

۸۰

۸۲

چکیده :

دوران صفویه عصر طلایی هنر پارچه بافی است که مدیون هنرمندان آن دوره همچون غیاث الدین نقش بند یزدی و رضا عباسی و غیره که در زمینه طرای و بافندگی ، انقلابی ایجاد کردند میباشد. این پارچه های ابریشمی و مخمل نقش دار که توسط اساتید آن دوره تولید می شد ، معمولا خاص شاهزادگان ، پرده و روپوش ها بکار میرفت .

این پارچه ها به علت زیبایی و ارزشی که داشت اغلب از طرف پادشاهان صفوی بعنوان هدیه برای بزرگان کشورهای دیگر نیز فرستاده می شد. در مجموع میتوان گفت مهمترین امتیاز دوره صفویه نسبت به دوره های دیگر از نظر بافندگی ، قرابت فراوان هنر نقاشی با صنعت بافندگی ، قرابت فراوان هنر نقاشی با صنعت بافندگی است .

در این رساله به بررسی نقوش گرافیکی بر روی پارچه های ایرانی بالاخص دوره صفویه و آشنایی با اساتید این دوره و بررسی آثارشان و همچنین تحلیل برخی از نقوش نمادین موجود در هنر پارچه بافی ایران و بررسی معانی و مفاهیم آنها پرداخته خواهد شد.